

Boekbesprekingen

"Entrez dans la Littérature Française comme dans un jardin."

Met deze zin op de achterflap van het boek *Littérature Française, Panorama du Moyen Age à nos jours* wordt de lezer uitgenodigd binnen te gaan in de wereld van tien eeuwen literaire geschiedenis.

Het is geen dik boek, 48 bladzijden slechts. Hoe kan dat ooit een panorama bieden van de Franse literatuur van de Middeleeuwen tot heden? Heel simpel, je voegt een 'affiche à lire' toe van 70 bij 100 cm waarop je een overzicht geeft van de belangrijkste literaire perioden (in een verticale kolom in het midden). Daarnaast geef je voor de genres: 'Roman, Poésie et Théâtre' de belangrijkste auteurs en/of werken gegroepeerd rond een bepaalde notie, 'roman de mœurs' of théâtre satirique' bijvoorbeeld. Aan beide uiteinden geef je een overzicht van de gebeurtenissen en invloeden (rechts) en ideeën (links), die op hun beurt weer geflankeerd worden door fotootjes en illustraties van belangrijke Franse auteurs. Hopelijk maakt de tekening het een stuk duidelijker. Hoe hoger je 'leest', hoe jonger de literatuurgeschiedenis. In het uiterste topje worden Erik Orsenna (1948), Yann Queffelec (1949) en Mearc Cholodenko (1950) genoemd.

En dat alles tegen de achtergrond van een gekleurde rozenboog die uitzicht biedt op een bruin-grijs-blauwe natuurscène. "Comme un jardin aux multiples allés et points de vue, l'affiche permet à chacun de s'inventer sa propre promenade (...)"'. Er staat ontzettend veel op het affiche en vaak in wel erg kleine lettertjes. De lezer moet als het ware zijn neus op het affiche drukken om de namen te kunnen lezen. Van een meter afstand ongeveer zijn alleen de kopjes te lezen en soms nog met moeite. Het is als zodanig niet bruikbaar om vóór een groep (leerlingen) een duidelijk overzicht te geven. Maar ingelijst en wel op een makkelijk te bereiken plek in de klas kan de leerling zelf een stroming, auteur en werk opzoeken, 'jusqu'alors dissimulés dans le puzzle d'une histoire trop souvent fragmentée'.

Het 'livret' moet beschouwd worden als een 'complément et introduction à l'affiche'. Het is al een genot om het boekje alleen maar door te bladeren vanwege het prettige formaat, de overzichtelijke indeling, het aangename lettertype en de vele, mooie foto's en illustraties in zwart-wit-grijs, 'afin qu'il soit plus parlant'.

In het boek en op het affiche samen worden duizend schrijvers genoemd. De bedoeling van de auteurs, Nicole Priollaud, Jean-Louis Ruel en de tekenaar van het affiche, Erik Bouchet, is niet om een compleet overzicht te bieden maar om 'présenter avec clarté et originalité une vision d'ensemble'. Zij dragen dit panorama op aan allen 'pour qui lire rime avec découvrir'.

Helemaal verkocht

Na eerst verleid te zijn door het affiche en het uiterlijk van het boek is men als lezer helemaal verkocht wanneer de inhoud daar nog een schepje bovenop doet.

Na een korte geschiedenis van het 'livre', over de uitvinding van het papier en de boekdrukkunst, tot en met het gebruik van de computer en de concurrentie met andere audio-visuele middelen, volgen een verklaring van het 'vocabulaire du livre' (Van 'Codex' tot en met 'Xylographie') en een biografie van enkele grote namen uit de boekdrukkunst.

Een verkort overzicht van moderne en hedendaagse uitgevers rondt dit eerste gedeelte af. Handig te gebruiken om leerlingen, die naast titel en auteur ook de naam van de uitgave moeten vermelden, meer zicht te geven op die uitgaven. Dit geldt ook voor de daarop volgende Franse literaire prijzen en een met foto's en 'Prix Nobel de Littérature' gewonnen hebben.

Een opsomming van literaire critici door de eeuwen heen zal de leerlingen niet zo aanspreken. Een lijst van literaire types en personages des te meer. De oorsprong en enkele karakteristieken van de meeste personages, van wie de naam in de taal is opgenomen, worden hier genoemd. Chérubin, Fantomas, Gavroche, Rocambole, Rouletabille en Zazie bijvoorbeeld.

Een uitgebreid overzicht van francofone literatuur gerangschikt naar stroming en/of genre is een handig hulpmiddel wanneer men onbekende werken wil behandelen of (laten) lezen.

De namen van de schrijvers van dictionnaires die 'apparaissent à un moment où se manifeste une volonté de normalisation de la langue dans un espace politique déterminé' als Estienne, Furetière, Larousse, Robert zeggen meer dan de titels van de woordenboeken. Dat geldt ook voor Imbs et Quémada als schrijvers van het *Trésor de la langue française* (al vanaf 1971 en dat bij de voltooiing in 1994 zestien delen en een complément zal bevatten). Hierna volgt een lijst van auteurs en werken die behoren tot de genres: 'roman fantastique, science-fiction, roman policier et bande dessinée' die niet op het affiche voorkomen maar die opnieuw een grote bron van keuze vormen.

Het laatste deel voordat de index van auteurs het boek afsluit heet 'Repertoire'. Dit is een opsomming van de noties ('genres, école, mouvement, style', etc.) die op het affiche gebruikt en hier gepreciseerd worden. Het zijn, voor de docent en voor de leerling, beknopte en heldere omschrijvingen, verklaringen en voorbeelden van 'absurde' tot en met 'vaudeville', maar ook van 'félibrige', 'goliards' en 'oulipò'.

Nee, ondanks de prijs van ruim vijftig gulden zal men zonder spijt dit mooie werk in zijn bezit hebben.

Het boek en het affiche doen zonder meer de naam, van de uitgave 'Editions sages comme des images' (1993, Paris) eer aan. Voor iedere liefhebber een waardevol kado om te krijgen of om zichzelf kado te doen en voor de docent en de leerling een bijzonder prettige reisgenoot op hun wandelingen door de Franse literatuur.

Boekbesprekingen

'Afin d'ordonner, vérifier et compléter ses connaissances facilement et agréablement, si vous prenez la littérature côté jardin!'

Tracey van Poppel

Priollaud, Ruel et Bouchet, *Littérature Française. Panorama du Moyen Age à nos jours*
Editions Sages Comme des Images (Paris 1993) ISBN 2-910182-00-2; 48 pp. ±f50,-.

